

Processgrupp Samsjuklighet

Godkänt

Diariennr
[Diarienummer]

Giltigt t o m

Version
1.0

Uppdragsdirektiv Processgrupp Samsjuklighet

Division Primärvård

2026-04-30

Innehåll

1. Bakgrund	4. Tidsplan
2. Mål	5. Uppdragsorganisation
3. Krav på uppdraget	6. Förändringshantering

1. Bakgrund

Nationellt

I juni 2020 fattade regeringen beslut om att en särskild utredare skulle tillsättas och föreslå hur samordnade insatser, när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet, det vill säga, skadligt bruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos i kombination eller närliggande tillstånd. Syftet med utredningsuppdraget var att tydliggöra hur huvudmännen på bästa sätt skapar förutsättningar för att personer med samsjuklighet erbjuds en samordnad, behovsanpassad och personcentrerad vård och att dessa individer får tillgång till de medicinska, farmakologiska, psykiatriska och sociala insatser som de är i behov av. I oktober 2021 beslutade regeringen om ett tilläggsuppdrag där utredningen även skulle lämna förslag på gemensam lagstiftning för personer som vårdas utan samtycke enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) eller Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Samsjuklighetsutredningen (S 2020:08) har lämnat två betänkanden (SOU 2021:93 och SOU 2023:5). Utredningen föreslår där att reformen ska genomföras stegvis under en femårsperiod. Det finns ännu inte något tydligt tidsperspektiv för processen, men SKR rekommenderar att kommuner och regioner påbörjar arbetet omgående. Utredningen föreslår att regionernas hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och beroende, även för personer utan samsjuklighet och i alla åldrar. Syftet med förtydligandet av hälso- och sjukvårdens ansvar är främst att skapa förutsättningar för att hålla ihop behandlingen av alla psykiatriska tillstånd inklusive skadligt bruk och beroende.

Godkänt av:**Gäller för verksamhet:** Region Dalarna**Dokumentsamling:** [Dokumentsamling]

Dalarna

I nuläget saknas en sammanhållen regional ledning och styrning på högsta tjänstemannanivå för omställningsarbetet inom samsjuklighetsområdet i Dalarna. Arbetet bedrivs i delar inom befintliga samverkansstrukturer, men utan ett samlat strategiskt ansvar för prioritering, riktning och uppföljning över tid. Genomförandet av den nationella samsjuklighetsreformen och reformerandet av den svenska beroendevården ställer nu ökade krav på regioner och kommuner att utveckla och förbättra strukturer för samverkan och samordning. (SOU 2021:93; SOU 2023:5) Samt förändrade arbetssätt, flexibla och lätt tillgängliga samtida och samordnade vård- och stödinsatser och sammanhållna vårdkedjor för målgruppen med samsjuklighet. Arbetet med att förbättra vård, stöd och omsorg för personer med samsjuklighet (samtidig psykisk ohälsa och skadligt bruk eller beroende) är därmed ett långsiktigt prioriterat område nationellt, regionalt och lokalt. Detta omställningsarbete kräver en strategiskt långsiktig och gemensam styrning och ledning mellan region och länets kommuner, men även var för sig. Mot denna bakgrund har beslut fattats om att inrätta en regional processgrupp för samsjuklighet. Den regionala processgruppen ska utgöra en gemensam strategisk regional struktur för ledningen och styrningen samt genomförandet av omställningsarbetet i samverkan, med uppdrag att långsiktigt leda och samordna omställningsarbetet i nära koppling till befintlig samverkansstruktur. Utöver upprättandet av en regional processgrupp skall Division Psykiatri & Habilitering, Division Primärvård samt länets kommuner forma processgrupper. Detta uppdragsdirektiv beskriver Divisions Primärvård processgrupps uppdrag.

2. Mål

Målet med uppdraget är att skapa ett långsiktigt hållbart arbete för omställningsarbetet kopplat till samsjuklighetsreformen som säkerställer:

- Samordnade och sammanhållna insatser för målgruppen.
- Tydlig ansvarsfördelning mellan verksamheter.
- Effektiv användning av resurser.
- Ökad kvalitet, tillgänglighet och jämlikhet i vård, stöd och omsorg för personer med samsjuklighet.

Uppdragsmål processgruppen

Delmål 1 (mars 2026- hösten 2026)

- Tillsammans med den regionala processgruppen genomföra en förstudie. Förstudien kommer innehålla:
    - Målgruppsbeskrivning- antal individer, typiska behov, särskilt komplexa grupper.
    - Nulägesbeskrivning- organisation och ansvar, insatser och vårdkedja, resurser och kompetenser.
    - Identifierade utmaningar
    - Samverkansanalys
    - Risk- och konsekvensanalys
    - Möjliga utvecklingsriktningar
    - Rekommendationer
    - Förslag till fortsatt arbete
-

- Delrapport innehållande förslag på hur gruppen samsjukliga skall kunna erbjudas vård- och behandling med anledning av det förändrade huvudmannskapet. Delrapporten skall innehålla en plan med prioriterade områden som behöver vara på plats inför det förmodade ikraftträdandet 1 juli 2027, detta för att säkerställa att inga patienter hamnar mellan stolarna i övergången.

Delmål 2 (preliminärt i början av 2027)

Utifrån resultat och rekommendationer i förstudien, samt kommande rekommendationer och riktlinjer i frågan ta fram:

- Slutrapport innehållande förslag på hur gruppen samsjukliga skall kunna erbjudas vård- och behandling i enlighet med samsjuklighetutredningens bägge delar, dvs både gällande förändrat huvudmannskap samt förändrad tvångsvårdslagstiftning.
- Uppdraget innefattar hur vård- och behandlingen skall organiseras, vilka insatser som skall ges samt av vilka professioner.
- I dialog med uppdragsgivaren säkerställa budget/långsiktig finansiering för de förändringar som föreslås.

Under hela arbetsprocessen skall det regelbundet hållas avstämningar med uppdragsgivaren, samt vid behov även för HSN (Hälso- och sjukvårdsnämnden).

3. Krav på uppdraget

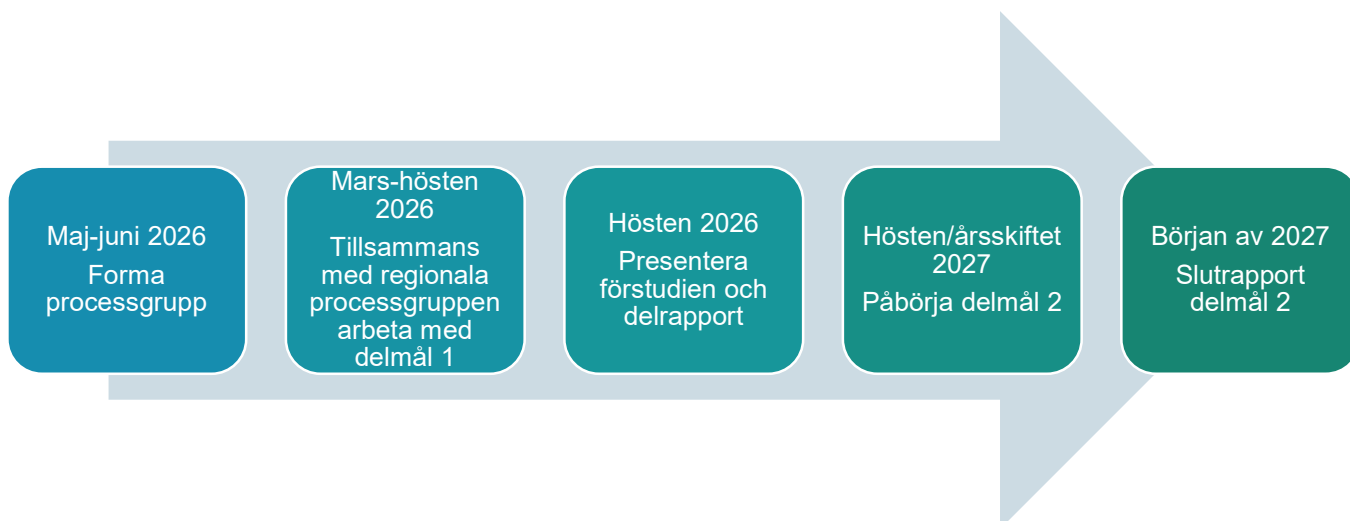
- Samsjuklighetsutredningens alla delar skall vara styrande i arbetet.
- Arbetet skall tydligt fortlöpa och gå i linje med Regionala processgruppens¹ arbete.
- Nationella och regionala rapporter och riktlinjer skall beaktas.
- Omvärldsbevakning
- Beakta brukarperspektiv

4. Tidsplan

Uppdraget är långsiktigt och gäller från beslutsdatum och löper tills vidare samt så länge behov finns. Uppdragsgivaren beslutar om när uppdraget anses slutfört.

---

¹ Den regionala processgruppen utgör en regional strategisk struktur för planering, samordning, genomförande och uppföljning av det länsgemensamma omställningsarbetet gällande samsjuklighetsreformen i samverkan mellan länets kommuner och regionen.

5. Uppdragsorganisation

Uppdragsgivare - Divisionsledning Primärvård

Uppdragsgivaren har det övergripande ansvaret för uppdraget samt:

- Utser utvecklingsledare
- Utser deltagare till processgruppen tillsammans med utvecklingsledare
- Säkerställer att processgruppens deltagare får avsatt tid för arbetet.
- Tar ställning till processgruppens arbete och förslag regelbundet och lämnar rekommendationer på eventuella justeringar.
- Tar ställning till processgruppens delrapporter och slutrapport samt tar frågor vidare där beslut i annan instans krävs, tex HSN.

Utvecklingsledare

- Leder arbetet
- Sammankallar processgruppen
- Rapporterar till Divisionsledningen på dennes ordinarie ledningsgruppsmöten fortlöpande samt föredrar för HSN vid behov.
- Ingår i regionala processgruppen och säkerställer att de olika delarna i arbetet hänger ihop.

Processgrupp

- Deltagarna har avsatt tid för arbetet
- Är pålästa gällande relevant material
- Är aktiva i processgruppens arbete

6. Förändringshantering

Förändringar som påverkar innehållet i uppdragsdirektivet beslutas av uppdragsgivaren.
